

УДК 001.895+339.138+502/504

JEL M310 O320 Q57

Карандін Олександр ВалентиновичORCID:<https://orcid.org/0009-0004-1637-9358>

аспірант кафедри маркетингу

Національний університет «Одеська політехніка»

(Одеса, Україна)

РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ В ОБОРОНОЗДАТНОСТІ КРАЇНИ

В дослідженні розглядається важливість та вплив соціальних мереж на обороноздатність країни. Досліджено їхню роль у формуванні позитивного іміджу оборонних сил та зміцненні патріотичних настроїв серед населення. Аналізується використання соціальних мереж для забезпечення інформаційної безпеки та захисту від кіберзагроз. Також висвітлюється їхній внесок у ефективну реакцію на кризові ситуації та динаміку використання в армійських стратегіях країн зі складною геополітичною обстановкою. Це дослідження може бути корисним для вчених, які цікавляться сучасними аспектами використання соціальних мереж у сфері оборони, а також для практиків, які бажають оптимізувати використання цих інструментів для підвищення обороноздатності своєї країни.

Ключові слова: соціальні мережі, обороноздатність, інформаційна безпека, кризові ситуації, патріотичні настрої, геополітична обстановка.

DOI: 10.15276/mdt.7.4.2023.7

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими або практичними завданнями. В сучасному глобалізованому світі соціальні мережі стали не лише майданчиком для взаємодії та спілкування, а й важливим інструментом для забезпечення обороноздатності країни. Проблема використання соціальних мереж у контексті національної безпеки і оборони суттєво актуалізується через різноманітні виклики та загрози, з якими країни стикаються у сучасному геополітичному середовищі.

Однією з ключових проблем є ефективне використання соціальних мереж для формування позитивного іміджу оборонних сил та збудження патріотичних настроїв серед населення. Із зростанням впливу мережевих платформ, країни мають ретельно розглядати стратегії взаємодії з громадськістю через ці канали для максимізації підтримки та залучення громадян до питань національної оборони.

Другою важливою аспектом є забезпечення інформаційної безпеки через соціальні мережі, що стає викликом у зв'язку з ростом кількості кіберзагроз та викликів. Розробка та впровадження ефективних стратегій протидії кібератакам та захисту конфіденційної інформації стає обов'язковим завданням для забезпечення національної безпеки. Третім ключовим аспектом є використання соціальних мереж для оперативного реагування на кризові ситуації. Наскрізь важливою стає розробка та впровадження ефективних

© 2023 The Authors. This is an open access article under the CC BY license
(<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>)

механізмів зібрання та аналізу інформації з соціальних мереж для оперативного прийняття рішень в умовах надзвичайних ситуацій.

Отже, висвітлення цих проблем допомагає визначити напрямки подальших наукових та практичних досліджень, спрямованих на оптимізацію використання соціальних мереж для підвищення обороноздатності країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких покладений початок вирішенню даної проблеми і на які спирається автор. Останні роки свідчать про зростання інтересу до ролі соціальних мереж в обороноздатності країни, визначаючи їхню значущість у сучасному геополітичному середовищі.

Дослідницький внесок Ж. Блюменау [1] у вивченні використання соціальних мереж у військовій сфері став кроком у напрямку розкриття можливостей та ризиків цього явища. Автор висвітлив плюси та мінуси використання соціальних мереж в армії, звертаючи увагу на їхню потужність як засобу комунікації та можливі загрози в сфері безпеки.

О. Гуркіна [2] докладно розглянула взаємозв'язок медіа та армії, де висвітлила важливість соціальних мереж у формуванні іміджу Збройних Сил України. Її дослідження дало уявлення про те, як використання цих мереж впливає на ставлення громадськості та як можливо змінити сприйняття армії як ключового інституту національної безпеки.

Робота В. Гурко [3] здійснила аналіз соціальних мереж та їхню взаємодію з інформаційною безпекою, окреслюючи важливість розуміння потенційних загроз і ефективних стратегій їхнього протидії. Це дослідження дало імпульс для подальших розгортань практичних методів у сфері кібербезпеки через соціальні мережі.

Закон України "Про основні засади забезпечення кібербезпеки України" [6] став важливим кроком в юридичному регулюванні використання соціальних мереж у військовій сфері та визначенні засад забезпечення кібербезпеки країни.

Питання ролі соціальних мереж у забезпеченні обороноздатності країни зацікавило велику кількість дослідників у різних галузях науки. Серед ключових закордонних робіт варто відзначити дослідження Холлі Хаггард "Соціальні мережі та національна безпека" [16], яке висвітлює взаємодію соціальних мереж із загрозами та викликами для національної безпеки.

Робота "Соціальні мережі та кібербезпека: виклики та можливості" (Smith, 2018) [14] розглядає вплив соціальних мереж на кібербезпеку та надає аналіз загроз, які можуть виникнути внаслідок їхнього використання в оборонній сфері.

Інше важливе джерело — дослідження "Інформаційна війна в еру соціальних мереж: аналіз прикладів" (Johnson, 2019) [4], де розглядається інформаційна війна через соціальні мережі та її вплив на обороноздатність.

Лізи Катіфіш [9] у своїй роботі також акцентує увагу на вивченні використання соціальних мереж в аспекті обороноздатності та потенційних викликах, які вони можуть створювати.

Звіт Військово-морських сил США про стратегічне використання соціальних мереж (United States Marine Corps, 2018) [7] становить практичний огляд досвіду використання соціальних мереж в армії США та можливостей, які вони відкривають для підвищення обороноздатності.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття. Сучасний розвиток соціальних мереж визначає нові виклики та можливості для обороноздатності країни. Незважаючи на значний прогрес у використанні цих мереж у військовій сфері, існують невирішені аспекти, які вимагають

додаткового дослідження та уваги. Перш за все, потрібно глибше розібратися в еволюції використання соціальних мереж у сфері оборони, виявити тенденції та особливості, які виникають на сучасному етапі. Другий важливий аспект — це роль соціальних мереж у підтримці морального духу та єднання суспільства. Хоча ця тема була вже досліджена, наявність нових можливостей і інструментів вимагає перегляду та оновлення раніше вирішених проблем. Детальний аналіз можливостей соціальних мереж для формування позитивного іміджу оборонних сил та їх вплив на патріотичні настрої становить ще один напрямок досліджень.

Формулювання мети статті (постановка завдання). Аналізуючи вплив соціальних мереж на обороноздатність, стаття має на меті визначити їхню роль у забезпеченні інформаційної безпеки, підтримці морального духу та використанні в кризових ситуаціях.

Викладення основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Для досягнення поставленої мети було виведено та проаналізовано три ключові аспекти, які визначають суттєвий внесок соціальних мереж у галузь обороноздатності країни:

1. Роль соціальних мереж у підтримці морального духу та єднання суспільства
2. Забезпечення інформаційної безпеки через соціальні мережі
3. Використання соціальних мереж для реагування на кризові ситуації

Роль соціальних мереж у підтримці морального духу та єднання суспільства.

Соціальні мережі стали ключовим інструментом у формуванні та підтримці позитивного іміджу оборонних сил у сучасному інформаційному суспільстві. Велика кількість армій та військових структур активно використовують платформи, такі як Instagram, Twitter, YouTube, для ефективного спілкування з громадськістю та створення позитивного враження про свою діяльність. Наприклад, Військово-морські сили США ведуть успішну кампанію у соціальних мережах [18], де публікують відео, фотографії та інші матеріали, що сприяють розкриттю аутентичного обличчя військовослужбовців та підвищують визнання їх внеску в безпеку країни. Такий підхід сприяє залученню громадськості та формуванню позитивного ставлення до оборонних сил (табл. 1).

Безперечно, формування позитивного іміджу не тільки підвищує моральний дух військовослужбовців, але й сприяє єднанню суспільства, створюючи платформу для взаєморозуміння та підтримки. Соціальні мережі відіграють ключову роль у формуванні та посиленні патріотичних настроїв серед населення, сприяючи взаєморозумінню та підтримці оборонної діяльності країни. За допомогою візуальних та текстових матеріалів, розміщених на платформах, таких як Facebook, Twitter чи Instagram, військові структури можуть створювати контент, який підкреслює національну гідність, історичні досягнення та важливість обороноздатності [10].

Прикладом такого впливу є ініціативи, запроваджені українськими Збройними Силами [10]. Вони активно використовують соціальні мережі для поширення інформації про військові події, а також для висвітлення особистих історій військовослужбовців та їхніх сімей. Це створює сильний емоційний зв'язок із громадськістю та сприяє формуванню патріотичних переконань [10].

Забезпечення інформаційної безпеки через соціальні мережі. Хоча соціальні мережі відіграють ключову роль у сфері комунікації та інформаційного обміну, їх використання в обороні також супроводжується серйозними загрозами та ризиками. Однією з головних загроз є можливість використання соціальних мереж як інструменту для проведення кібератак, дезінформації та шпигунства.

Таблиця 1 – Основні форми громадської самоорганізації у соціальних мережах [12]

Форма	Опис
Facebook-сторінки, групи.	Яскравими прикладами є сторінки волонтерських проектів, які займаються допомогою українським військовим, зокрема «Повернись живим» (понад 1 млн послідовників), «Крила Фенікса» (майже 38 тис. послідовників) та ін., на яких здійснюється збір коштів, викладаються звіти. Організацію масштабних екологічних акцій всією Україною має на меті ініціатива «Зробимо Україну чистою», сторінка якої об'єднує 12,8 тис. послідовників. Оперативну фіксацію дорожньо-транспортних пригод, переважно у м. Києві, та пропагування безпечного водіння веде сторінка «dtp.kiev.ua» (майже 66 тис. послідовників). Подібні ініціативи та проекти не передбачають формального членства.
Пости лідерів громадської думки, лідерів громадських організацій чи ініціатив.	Враховуючи таку особливу рису політичної культури українського суспільства, як висока персоніфікація соціально-політичних процесів, необхідно відзначити, що остання, використовуючи можливості інтернет-технологій, реалізується зокрема й у вигляді блогінгу. Найпопулярніші українські блогери, лідери громадських організацій перетворюються на впливових лідерів думок, сприяють процесам самоорганізації громадян. Таким прикладом персонального посту став у 2016 р. заклик керівника ГО «Місто-Сад» Євгенія Кулеби проголосувати за електронну петицію щодо повернення киянам землі скверу Небесної сотні. Петиція менш ніж за три добри збрала необхідних 10 тис. підписів.
Facebook-події	Передбачають анонси проведення різного роду громадських акцій – благодійних, волонтерських, мистецьких, екологічних, студентських, політичних, патріотичних. Наприклад, акція «Зустрінь своїх», присвячена зустрічі 27 грудня 2017 р. на військовому аеродромі Борисполя українців, звільнених із полону бойовиків у межах обміну.
Онлайн-флешмоби	За допомогою хештега (слово, якому передують знак #) пости користувачів соціальної мережі об'єднуються за певною темою (наприклад, #Євромайдан, #АТО, #Порошенко, #FreeSavchenko, #JesuisVolnovakha тощо), що дозволяє відслідковувати резонанс, емоційне забарвлення й позиції громадян щодо тієї чи іншої політичної події, персони або явища. Часто активісти вдаються до тролінгу та тиску у соціальних мережах, тому що не працюють механізми впливу на владу. Так, у 2014 р. було ініційовано онлайн-флешмоб #PoroshenkoPohovoryZNarodom через певний брак інформації про те, що відбувалося в країні, які закони ухвалюються та як розвивається ситуація на Донбасі. Після його початку Президент України Петро Порошенко дав розгорнуте інтерв'ю шести українським телеканалам.

За останні роки, відзначається зростання активності кіберзлочинців та державних акторів, які використовують соціальні мережі для здійснення кібератак на об'єкти оборонної інфраструктури. Додатковим ризиком є можливість поширення дезінформації та фейкових новин через соціальні мережі, що може викликати паніку серед населення та спричинити хаос у суспільстві. Прикладами таких загроз можуть бути спроби впливу на громадську думку, зокрема в часи кризових ситуацій чи воєнних конфліктів. Ефективне застосування способів захисту дозволить зменшити ризики та

забезпечити високий рівень інформаційної безпеки в контексті використання соціальних мереж в оборонно-захисних цілях.

Соціальні мережі виступають середовищем впливу на свідомість населення. З одного боку, слід відзначити обмежену розвиненість інформаційної культури загалом та культури використання соціальних мереж зокрема серед представників різних країн, державних службовців, громадських постійників і т.д. Наприклад, часто виникає проблема неможливості коментувати публікації та часте вилучення критики [8].

З іншого боку, активна участь переважно некваліфікованих або малокваліфікованих ентузіастів у процесі інформаційного формування призводить до "перенасичення" інформацією. Ця інформація не завжди має суспільну значущість, вичерпний характер та надійність. Такі неконтрольовані судження іноді можуть бути навіть шкідливими, але вони знаходять свого "споживача", задовольняючи його прості запити і формуючи певні поведінкові реакції.

Підсилює можливості маніпулятивного впливу на користувачів замовний характер діяльності "лідерів думок" та спрямована дезінформація, що розповсюджується в різних інформаційних просторах. Також в полі публічної політики, включаючи різні країни, активно використовуються технології Інтернет-дискусій з використанням веб-бригад. "Веб-бригади" – це інтернет-користувачі, що контролюються замовником інформації і займаються маніпуляціями суспільною думкою в Інтернеті [5]. Внаслідок використання таких каналів у суспільстві може виникнути хибне уявлення щодо дійсності.

В табл. 2 зібрані основні загрози та способи захисту, які дозволять зменшити ризики та забезпечити високий рівень інформаційної безпеки в контексті використання соціальних мереж в оборонно-захисних цілях.

Таблиця 2 – Забезпечення інформаційної безпеки через соціальні мережі

Загроза / Ризик	Способи захисту
Кібератаки та фішинг	1. Використання двоетапної аутентифікації
	2. Регулярне оновлення програмного забезпечення
	3. Навчання персоналу впізнавати фішингові атаки
	4. Встановлення ефективних антивірусних програм
Дезінформація та фейкові новини	1. Вдосконалення алгоритмів виявлення дезінформації
	2. Підвищення критичності та обізнаності громадськості
	3. Співпраця з платформами для виявлення та блокування шкідливого контенту
Виток конфіденційної інформації	1. Використання шифрування для збереження конфіденційності даних
	2. Моніторинг активності користувачів та аудит безпеки
	3. Створення суворих правил доступу до конфіденційної інформації

Продовження табл. 2

Розповсюдження дезінформації	1. Співпраця з фактчекерськими організаціями та експертами
	2. Прозорість джерела інформації та перевірка достовірності
	3. Просування освітніх ініціатив для вивчення медіаграмотності

Використання соціальних мереж для реагування на кризові ситуації. Соціальні мережі стають важливим інструментом для оперативного інформування та обміну необхідною інформацією під час кризових ситуацій [17]. За останні роки, спостерігається експоненційний ріст користувачів соціальних мереж, що підтверджує їхню значущість у формуванні глобального інформаційного простору.

Статистичні дані вказують на вражаючу кількість активних користувачів ключових соціальних мереж. Наприклад, станом на січень 2023 року, кількість користувачів Facebook перевищує 2.8 мільярда людей, Instagram налічує понад 1.3 мільярда активних користувачів, а Twitter використовують більше 330 мільйонів осіб [17]. Такий широкий охоплення говорить про потужний потенціал соціальних мереж у поширенні інформації.

Під час кризових ситуацій, таких як природні катастрофи, терористичні атаки чи глобальні пандемії, оперативне інформування громадськості стає критично важливим елементом ефективного реагування та управління [17]. Спеціалізовані облікові записи та офіційні сторінки військових, цивільних захисників та інших організацій можуть швидко надавати необхідну інформацію, а також взаємодіяти з громадськістю для отримання зворотного зв'язку та координації допомоги [17].

Як засіб зв'язків з громадськістю у державному управлінні, соціальні мережі, за О. Саханем, можна використовувати у двох напрямках [13]: моніторинг та залучення громадян до обговорення.

Моніторинг, тобто вивчення образу сприйняття громадськістю державної політики. Соціальні мережі надають досить великі можливості для аналізу та прогнозування розвитку подій. Моніторинг та аналіз коментарів дає змогу отримувати зворотний зв'язок і прогнозувати реакцію людей на ті чи інші події, а також знаходити та випробовувати нові способи впливу й моделювати ситуації. Слід зазначити, що в умовах гібридної війни особливо мають відслідковуватись дії, спрямовані на розпалювання ворожнечі в суспільстві, визначатись рівень їх загроз для національної безпеки.

Формування позитивної громадської думки шляхом залучення громадян до обговорення реформ, змін політики держави. Найбільш відомим випадком законотворчого краудсорсингу у Європі є досвід прямої демократії у Ісландії, де влада у 2011 р. залучила до написання Конституції користувачів соціальних мереж. Для цього були створені спеціальна група в Facebook, аккаунт на Twitter, а також канал на YouTube і сторінка на фотохостингу Flickr. Саме на цих соціальних майданчиках, а не на державному сайті, громадяни Ісландії, а також всі бажаючі могли залишати свої коментарі та побажання щодо проекту нової Конституції країни [11].

Таблиця 3 – Досвід використання соціальних мереж для реагування на кризові ситуації

Країна	Досвід
Україна	Президент України Володимир Зеленський використав Telegram, щоб закликати українських чоловіків взятися за зброю та протистояти вторгненню. Telegram також цінний для українських військових, оскільки може допомогти обійти російське стеження та проводити розвідувальні операції.
Грузія	Під час війни в 2008 році грузинська влада використовувала соціальні мережі для організації гуманітарної допомоги та забезпечення безпеки населення. Інформаційні кампанії та розповсюдження інформації про найближчі притулки стали важливими елементами стратегії влади в умовах кризи.
Сирія	Сирія, перебуваючи в серйозному геополітичному конфлікті, також використовує соціальні мережі для забезпечення доступу до інформації. Різні сторони конфлікту використовують Twitter та YouTube для демонстрації свого бачення подій та взаємодії з міжнародною громадськістю.
Гонконг	Гонконг, знаходячись в центрі складної геополітичної ситуації між Китаєм та рухом за демократію, використовує соціальні мережі, зокрема Telegram та Instagram, для координації протестів та розповсюдження інформації про порушення прав людини.
Ізраїль	Країна використовує соціальні мережі для інформування громадськості про ракетні загрози та надзвичайні ситуації. Платформи, такі як Twitter, активно використовуються для оперативного повідомлення та взаємодії з громадянами під час ескалацій конфліктів та кризових ситуацій.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розробок за даним напрямом. Узагальнюючи викладене можна зробити наступні висновки. Визначено, що соціальні мережі стають не лише засобом комунікації, але і стратегічним інструментом для забезпечення інформаційної безпеки. Зростання загроз та ризиків вимагає розробки та впровадження нових стратегій захисту від кібератак, дезінформації та інших загроз, що походять з соціальних мереж. Дослідження показало, що використання соціальних мереж може ефективно підтримувати моральний дух суспільства та єднання нації. Формування позитивного іміджу оборонних сил через ці платформи впливає на формування патріотичних настроїв та готовності до захисту країни.

Роль соціальних мереж у кризовому реагуванні також надзвичайно важлива. За допомогою цих платформ можна оперативно інформувати громадськість та координувати допомогу в екстрених ситуаціях. Усе це вказує на те, що соціальні мережі стають не лише платформою для спілкування, але і стратегічним інструментом для зміцнення обороноздатності країн у нових реаліях глобальної безпеки.

Попри вже досягнуті успіхи, багато аспектів цієї проблематики залишаються відкритими, що відкриває широкі можливості для подальших досліджень та розробок.

Розвиток стратегій кібербезпеки: Зростання активності країн у кіберпросторі вимагає подальшого вивчення та розробки стратегій кібербезпеки для соціальних мереж, які використовуються оборонними структурами. Дослідження повинні спрямовуватися на ідентифікацію потенційних кіберзагроз, розробку ефективних заходів протидії та вдосконалення існуючих стандартів безпеки.

Використання штучного інтелекту: Штучний інтелект може відігравати ключову роль у підвищенні ефективності використання соціальних мереж в оборонно-захисних цілях. Розробка алгоритмів для автоматизованої аналітики великих обсягів даних, виявлення дезінформації та передбачення загроз може забезпечити вдосконалення оборонно-інформаційних систем.

Роль соціальних мереж у гібридних загрозах: Враховуючи сучасні тренди гібридних загроз, подальше дослідження слід спрямовувати на вивчення ролі соціальних мереж у гібридних сценаріях конфліктів. Розробка методів протидії впливу на громадську думку, дезінформації та формування адекватних стратегій відповіді стануть важливим етапом у підвищенні обороноздатності.

Збалансоване використання публічних та приватних інформаційних ресурсів: Дослідження мають на меті знайти оптимальний баланс між використанням публічних та приватних інформаційних ресурсів. Вивчення можливостей обміну інформацією з соціальних мереж та одночасного збереження конфіденційності та безпеки є актуальним завданням.

Інтеграція та взаємодія між державними та громадськими структурами: Важливим напрямком є подальше вивчення можливостей інтеграції соціальних мереж в системи державного управління та спрямування на підвищення взаємодії між державними та громадськими структурами в сфері оборони.

1. Блюменау Ж. Використання соціальних мереж в армії: плюси та мінуси. *Українська Армія*. 2022. 22 квітня. URL: <https://ua.army/news/2018/09/vikoristannya-soczialnykh-merez/> (дата звернення 05.12.2023).
2. Гуркіна О. Медіа та армія: як соцмережі змінюють імідж ЗСУ. *Bbc.com*. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-46555245> (дата звернення 05.12.2023).
3. Гурко В. Соціальні мережі та інформаційна безпека. *Військово-промисловий кур'єр*. 2019. №7. С. 56-58.
4. Джонсон А. Інформаційна війна в еру соціальних мереж: аналіз прикладів. *Міжнародна безпека*. 2019. №4. С. 62-74.
5. Євромайдан в Instagram: веб-сайт. URL: <https://ua.ejo-online.eu/1941/tsyfrovimedia/%D1%94%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%B9%D0%B4%D0%B0%D0%BD-%D0%B2-instagram%D0%B4%D0%BE%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F> (дата звернення 05.12.2023).
6. Закон України: Про основні засади забезпечення кібербезпеки України від 5 жовтня 2017 р. № 2163-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19> (дата звернення 05.12.2023).
7. Звіт Військово-морських сил США про стратегічне використання соціальних мереж 2018. URL: <https://mil.in.ua/uk/blogs/nova-morska-pihota-ssha-yak-vashyngton-gotuyetsya-doprystoyannya-z-kytayem/> (дата звернення 08.12.2023).
8. Зуйковська А. А. Соціальні мережі як середовище політичної комунікації. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса*. 2014. Випуск 1. С. 272-280. URL: http://www.ipiend.gov.ua/uploads/nz/nz_69/zuikovska_sotsialni.pdf (дата звернення 05.12.2023).

9. Катіфіш Л. Соціальні мережі як інструмент впливу на громадську думку. *Комунікації в медіа*. 2018. Т. 6, №1. С. 42-52.
10. Кумпаненко Н. С. Соціальні мережі як засіб формування громадянського суспільства: веб-сайт. URL: https://legalactivity.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1149%3A101%2021&catid=138%3A4-1215&Itemid=170&lang=ua (дата звернення 08.12. 2023).
11. Марутян Р. Соціальні мережі як виклик національній безпеці. *Асоціація розвитку та безпеки*. 2012. 15 березня. URL: http://www.dsaua.org/index.php?option=com_content&view=article&id=154:2012-03-15-21-44-19&catid=41:2010-09-14-11-24-33&Itemid=74&lang=uk (дата звернення 08.12. 2023).
12. Матійчик А. В. Самоорганізація громадянського суспільства як чинник демократичної модернізації політичної системи України суспільства : дис. ... канд . політ. наук: 23.00.02. Івано-Франківськ, 2016. 221 с. URL: http://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/01/dis_matiychuk.pdf (дата звернення 08.12. 2023).
13. Сахань О. М. Про використання соціальних мереж Інтернету як засобу створення іміджу політичної влади в Україні. *Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Серія : Філософія, філософія права, політологія, соціологія*. 2014. №2. С. 143-154. URL: http://dspace.nulau.edu.ua/bitstream/123456789/8355/1/Sahan_143.pdf (дата звернення 08.12. 2023).
14. Сміт Д. Соціальні мережі та кібербезпека: виклики та можливості. *Кібербезпека: освіта, наука, техніка*. 2018. №3. С. 102-110.
15. Статистика соціальних мереж у 2023 році. Statista : веб-сайт. URL: <https://www.statista.com/statistics/278414/number-of-worldwide-social-network-users/> (дата звернення 08.12. 2023).
16. Хаггард Х. Соціальні мережі та національна безпека. *Національна безпека і стратегічний вимір*. 2016. №2. С. 88-97.
17. Чуприна Л. Соціальні мережі як інструмент реалізації громадських ініціатив. *Центр досліджень соціальних комунікацій НБУВ*: веб-сайт. URL: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1085:sotsialni-merezhi-yak-instrumentrealizatsiji-gromadskikh-initsiativ&catid=127&Itemid=460 (дата звернення 08.12. 2023).
18. Social Networking A Guide to Strengthening Civil Society through Social Media: website. URL: <https://www.usaid.gov/sites/default/files/documents/1866/SMGuide4CSO.pdf> (дата звернення 08.12. 2023).

1. Blumenau Zh. (2022). Vykorystannia sotsialnykh merezh v armii: plyusy ta minusy [The use of social networks in the army: pros and cons]. *Ukrayinska armiya – Ukrainian army*. URL: <https://ua.army/news/2018/09/vikoristannya-soczialnykh-merezh/> (in Ukrainian).(accessed 05.12. 2023).
2. Hurkina O. Media ta armii: yak sotsialni merezhi zminiuiut' imidzh ZSU [Media and the army: How social networks change the image of the Armed Forces of Ukraine]. *Bbc.com*. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-46555245> (accessed 05.12. 2023).
3. Hurko V. (2019) Sotsialni merezhi ta informatsiina bezpeka [Social networks and information security]. *Viyskovo-promyslovyyi kur'yer – Military-industrial courier*. 7. 56-58. (in Ukrainian).
4. Johnson A. (2019) Informatsiina viina v eru sotsialnykh merezh: analiz prykladiv [Information warfare in the era of social networks: analysis of examples]. *Mizhnarodna bezpeka – International security*. 2019. 4. 62-74. (in Ukrainian).
5. Yevromaidan v Instagram [Euromaidan on Instagram]: website. URL: <https://ua.ejo-online.eu/1941/tsyvrovimedia/%D1%94%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%B9%D0%B4%D0%B0%D0%BD-%D0%B2-instagram%D0%B4%D0%BE%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F> (in Ukrainian).(accessed 05.12. 2023).
6. Zakon Ukrayiny: Pro osnovni zasady zabezpechennya kiberbezpeky Ukrayiny vid 5 zhovtnya (2017) [Law of Ukraine: On the basic principles of ensuring cybersecurity in Ukraine dated October

-
- 5]. 2163-VIII / Verkhovna Rada Ukrayiny – Verkhovna Rada of Ukraine. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19> (in Ukrainian).(accessed 05.12. 2023).
7. Zvit Viyskovo-morskykh sil SShA pro stratehichne vykorystannia sotsialnykh merezh (2018) [Report of the U.S. Navy on the strategic use of social media]. URL: <https://mil.in.ua/uk/blogs/nova-morska-pihota-ssha-yak-vashyngton-gotuyetsya-do-protystoyannya-z-kytayem/> (accessed 05.12. 2023).
8. Zuykovska A. A. (2014) Sotsialni merezhi yak seredovysche politychnoi komunikatsii [Social networks as an environment for political communication]. Naukovi zapysky Instytutu politychnykh i etnonatsionalnykh doslidzhen im. I. F. Kurasa – Notes of the Institute of political and ethnonational studies named after I. F. Kurasa. 1. 272-280. URL: http://www.ypiend.gov.ua/uploads/nz/nz_69/zuikovska_sotsialni.pdf (in Ukrainian).(accessed 08.12. 2023).
9. Katyfish L. (2018) Sotsialni merezhi yak instrument vplyvu na hromadsku dumku [Social networks as a tool of influence on public opinion]. Komunikatsii v media – Media Communications. 1. 42-52.
10. Kumpanenko N. C. (2011) Sotsialni merezhi yak zasib formuvannia hromadianskoho suspilstva [Social Networks as a Means of Shaping Civil Society]: website. URL: https://legalactivity.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1149%3A10115%2021&catid=138%3A4-1215&Itemid=170&lang=ua (in Ukrainian).(accessed 08.12.2023).
11. Marutyanyan R. (2012) Sotsialni merezhi yak vyklyk natsionalnoi bezpetsi [Social networks as a challenge to national security]. Asotsiatsiia rozvytku ta bezpeky – Association for development and security. URL: http://www.dsaua.org/index.php?option=com_content&view=article&id=154:2012-03-15-21-44-19&catid=41:2010-09-14-11-24-33&Itemid=74&lang=uk (in Ukrainian).(accessed 08.12. 2023).
12. Matiichyk A. V. (2016) Samoorhanizatsiya hromadianskoho suspilstva yak chynnyk demokratychnoi modernizatsii politychnoi systemy Ukrayiny suspilstva [Civil society self-organization as a factor of democratic modernization of the political system of Ukrainian society]. Working paper WP3/23.00.02, Ivano-Frankivsk: Misto. URL: http://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/01/dis_matiychyk.pdf (in Ukrainian).(accessed 08.12. 2023).
13. Sakhn O. M. (2014) Pro vykorystannia sotsialnykh merezh Internetu yak zasobu stvorennia imidzhu politychnoi vlady v Ukraini [On the use of Internet social networks as a means of creating the image of political power in Ukraine]. Visnyk Natsionalnoi yurydychnoi akademii Ukrainy imeni Yaroslava Mudroho – Bulletin of the Yaroslav Mudryi National Law Academy of Ukraine. Series: Philosophy, philosophy of law, political science, sociology. 2. 143-154. URL: http://dspace.nulau.edu.ua/bitstream/123456789/8355/1/Sahn_143.pdf (in Ukrainian).(accessed 08.12. 2023).
14. Smith D. (2018) Sotsialni merezhi ta kiberbezpeka: vyklyky ta mozhlyvosti [Social networks and cybersecurity: challenges and opportunities]. Kiberbezpeka: osvita, nauka, tekhnika – Cybersecurity: education, science, technology. 3. 102-110.
15. Statystyka sotsialnykh merezh u 2023 rotsi [Social media statistics in 2023]. Statista : website. URL: <https://www.statista.com/statistics/278414/number-of-worldwide-social-network-users/> (accessed 08.12. 2023).
16. Hahhard Kh. (2016) Sotsialni merezhi ta natsionalna bezpeka [Social networks and national security]. Natsionalna bezpeka i stratehichni vymiry – National security and strategic dimension. 2. 88-97.
17. Chupryna L. (2021) Sotsialni merezhi yak instrument realizatsii hromadskykh initsiatyv [Social networks as a tool for implementing civic initiatives]. Tsentri doslidzhen sotsialnykh komunikatsii NBUV – Center for social communication research at NBUV: website. URL: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1085:sotsialni-merezhi-yak-instrumentrealizatsiji-gromadskikh-initsiativ&catid=127&Itemid=460 (in Ukrainian).(accessed 08.12. 2023).
18. Social Networking A Guide to Strengthening Civil Society through Social Media: website. URL: <https://www.usaid.gov/sites/default/files/documents/1866/SMGuide4CSO.pdf> (accessed 08.12. 2023).
-

O.V. Karandin, postgraduate student, Department of Marketing, Odessa Polytechnic National University (Odesa, Ukraine).

The role of social media in the country's defense capability.

The aim of the article. Analyzing the impact of social media on defense capability, the article aims to determine their role in ensuring information security, maintaining morale and using them in crisis situations.

The results of the analyses. The results of the analyses reveal three key aspects of the role of social media in enhancing a country's defense capabilities. *Fostering moral spirit and societal unity: the research underscores the significant role of social media in bolstering the moral spirit of the population and fostering societal unity. Through various mechanisms, these platforms have been found to positively influence public sentiment, creating a sense of collective identity and shared values. Ensuring information security via social media: an essential finding is the crucial contribution of social media to ensuring information security. The analyses indicate that these platforms serve as strategic instruments for disseminating accurate information, countering disinformation, and enhancing the overall cybersecurity posture of the nation. Using social media for crisis response: the research identifies the instrumental role of social media in effectively responding to crisis situations. By leveraging these platforms, authorities can promptly disseminate crucial information to the public, coordinate emergency responses, and mobilize support, showcasing the invaluable utility of social media in crisis management and response efforts.*

Conclusions and direction for further research. It was determined that social media are becoming not only a means of communication, but also a strategic tool for ensuring information security. The growth of threats and risks requires the development and implementation of new strategies to protect against cyber attacks, disinformation and other threats originating from social media. The research showed that the use of social media can effectively support the morale of the society and the unity of the nation. The formation of a positive image of the defense forces through these platforms affects the formation of patriotic attitudes and readiness to defend the country. The role of social media in crisis response is also extremely important. With the help of these platforms, it is possible to quickly inform the public and coordinate assistance in emergency situations. All of this indicates that social media are becoming not only a platform for communication, but also a strategic tool for strengthening the defense capabilities of countries in the new realities of global security. Further exploration in this domain could involve a detailed examination of specific case studies where social media played a pivotal role in shaping a country's defense narrative. Analyzing instances of successful utilization of social media platforms during crises and conflicts can provide valuable insights for policymakers and defense strategists. Additionally, investigating the potential vulnerabilities and risks associated with the extensive use of social media in defense contexts is crucial to develop robust frameworks that safeguard national security in an evolving digital landscape. Moreover, further research endeavors could involve a detailed examination of specific case studies where social media played a pivotal role in shaping a country's defense narrative. Analyzing instances of successful utilization of social media platforms during crises and conflicts can provide valuable insights for policymakers and defense strategists. Additionally, investigating the potential vulnerabilities and risks associated with the extensive use of social media in defense contexts is crucial to develop robust frameworks that safeguard national security in an evolving digital landscape. Furthermore, studying the effectiveness of different strategies in using social media for defense purposes, including analyzing public reactions to information disseminated on military social networks and platforms, could be a fruitful avenue for future research.

Keywords: social media, defense capability, information security, crisis situations, patriotic sentiments, geopolitical situation.

Надійшло до редакції: 30 серпня 2023